

ပုန်းကွယ်နေသော မြေအောက်ရေကို ပိုမိုမြင်သာလာစေမည့် နည်းလမ်း (၇) သွယ်

“မမြင်နိုင်သော မြေအောက်ရေကို မြင်နိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း” ဆိုသည်မှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ရေနေ့အတွက် ဆောင်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ မြေအောက်ရေ ကို ပိုမိုမြင်သာလာနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်း (၇) ချက်ကို SIWI(Stockholm International Water Institute) မှ Dr Jenny Gronwall က အောက်ပါအတိုင်း ဆွေးနွေး တင်ပြပေးထားသည်။

ရှင်းလင်းနားလည်လွယ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း

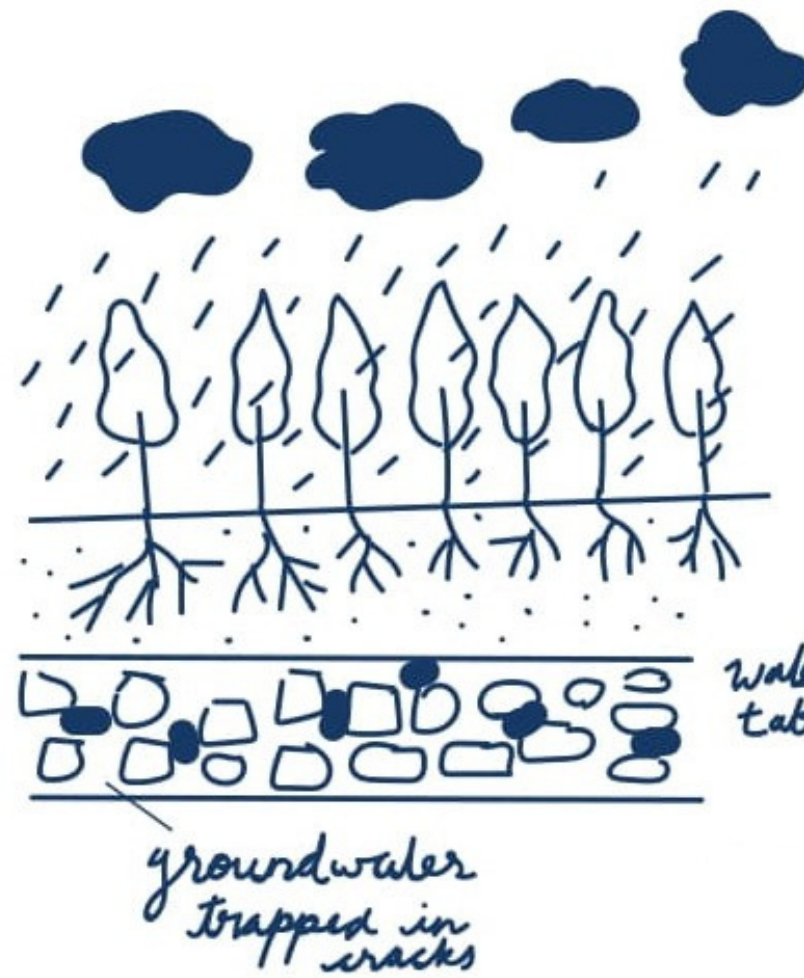
လူတို့မမြင်နိုင်သည့် မြေအောက်တွင်တည်ရှိနေခြင်းသည် မြေအောက်ရေ ကို “လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်” ပုံပေါ်စေသည်။ မြေအောက်ရေသည် စီးဆင်းနေ သောမြစ်တစ်စင်းမဟုတ်ဘဲ မြေအောက်အက်ကွဲကြောင်းများ၊ အပေါက် များ၊ အဟများကြားထဲတွင် တည်ရှိနေသောရေဖြစ်သည်။ ပိုမို ကောင်းမွန်သော ပုံဖော်ပေးခြင်းများဖြင့် လူအများကြားထဲတွင် ရှိနေသော ယုံတမ်းများကို ချိုးဖျက်ရာတွင် အကူအညီပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။

အလားအလာကောင်းကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

ရေအောင်းလွှာထဲ၌ ရေပြန်လည်ဖြည့်တင်းမှုကို အရှိန်တိုးမြှင့်စေရန်အတွက် မိုးရေ စုဆောင်းသိုလှောင်ခြင်းနှင့် ရေအခြေခံအဆောက်အအုံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း တို့သည် အစားအစာဖူလုံမှု၊ လူသားတို့၏ကျန်းမာရေးနှင့် ရေနေဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ တည်ရှိမှုကို မြှင့်မားတိုးပွားလာစေသည်။ ဤအချက်သည် နွေကာလရှည်များတွင် မြေအောက် ရေအောင်းလွှာများသည် “ရေသိုလှောင်ရာဘဏ်များ” သို့မဟုတ် အထိအခိုက်သက်သာစေသည့် ကြားခံအရာတစ်ခုအနေနှင့် မည်သို့ မည်ပုံ လုပ်ဆောင် ပေးနိုင်ကြောင်းကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြနေပြီးဖြစ်သည်။

ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုကို နားလည်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း

မြေအောက်ရေသည် အရင်းအမြစ်တစ်ခုဖြစ်ကာ ရေအောင်း လွှာသည် ၎င်းကို လက်ခံသိုလှောင်ပေးထားသည့်နေရာ ဖြစ် ပြီး ၎င်းတို့နှစ်ခုစလုံးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်ပေ သည်။ ရေသံသရာစက်ဝန်းလည်ပတ်မှုသည် မြေအောက်ရေ ကို လူတို့ထုတ်ယူသုံးစွဲပြီးသည့်နောက် မည်မျှမြန်မြန် ရေပြန်ပြည့်သနည်း ဆိုသည့်အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေသည်။ ထိုရှုပ်ထွေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များကို နားလည်လာ ခြင်းအားဖြင့် ဤမမြင်နိုင်သော ရေအရင်းအမြစ်၏ တန်ဖိုးကို ကျွန်ုပ်တို့အား မြင်နိုင်အောင် ကူညီပေးနိုင်လိမ့်မည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှု၏ သက်ရောက်မှုများကို ရှုမြင်ခြင်း

ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှုသည် မြေအောက်ရေ အရည်အသွေးနှင့် ရရှိနိုင်သည့်ပမာဏကို တိတိတဆိတ် သက်ရောက်ပြောင်းလဲလျက်ရှိနေပြီး ၎င်း၏ အနာဂတ် သက်ရောက်မှုများကို ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် လေ့လာ ဆန်းစစ်မှုများ ပိုမိုပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ အပူချိန်မြင့်မားလာမှု များသည် ရေငွေ့ပြန်မှုကို တိုးမြှင့်လာစေပြီး ရေပြန်လည် ဖြည့်တင်းနိုင်မှုကို လျော့ကျလာစေပါသည်။

မမြင်သာသော သတင်းအချက်အလက် စီးဆင်းမှု/အသုံးပြုမှု

မြေအောက်ရေကို မည်သူတွေက သုံးနေသနည်း၊ ပမာဏမည်မျှ သုံးနေ သနည်း၊ မည်သည့်အတွက်သုံးသနည်း၊ မည်သည့်အချိန်တွင် သုံးသနည်းဆို သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ၎င်းတို့အပေါ်နားလည် သဘောပေါက်မှု တို့မှာ နိုင်ငံအများစုတွင် ပျောက်ဆုံးလျက်ရှိနေသည်။ တစ်ဦးချင်း သုံးစွဲမှုနှင့် ရယူနိုင်မှုအခြေအနေတို့ကို ကောင်းစွာသိရှိခြင်းသည် ရေအရင်းအမြစ်များ အားလုံးကို စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပါဝင်ထည့်သွင်းထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ သတင်းအချက်အလက်များသည် ရေအောင်းလွှာကို တစ်နိုင်ငံထက်ပို၍သုံး နေရသည့် အခြေအနေတွင် ဖြစ်လာသည့် အခွင့်အာဏာ မညီမျှမှုများကို လည်း လျော့ချရန် ကူညီပေးနိုင်လိမ့်မည်။

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအတွက် မြေအောက်ရေ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မီးမောင်းထိုးပြခြင်း

မြေအောက်ရေသည် လူသားတို့ အသုံးပြုရယူနိုင်မှုအတွက် အခရာဖြစ်သလို ရေဝပ်မြေနေရာများ(Wetlands)ကဲ့သို့ ဂေဟစနစ်များကို ပံ့ပိုးရာတွင်လည်း အချက်အချာကျလှသည်။ မြေအောက်ရေကို လွန်ကဲစွာထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ဆုံးရှုံးသထက်ဆုံးရှုံးလာအောင် တွန်းပို့ပြီးနေပြီဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် မြေအောက်ရေအား ချိတ်ဆက်မှုများပြုလုပ်ခြင်း အားဖြင့် မြေအောက်ရေကို ပိုမိုမြင်လာနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ရေအောင်း လွှာများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့တွင် အတော်ခရီးရောက်စေလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

အတူအကွ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ခြင်း

အမှောင်ထုထဲရောက်နေသော မြေအောက်ရေဆီသို့ အလင်းခွင်းနိုင်ရန်အတွက်ဆိုလျှင် နည်းနာ စည်းမျဉ်းပေါင်းစုံဖြင့် အတူတွဲ တစ်စုတည်း စုစည်းနေရန် လိုအပ်ပေမည်။ မြေအောက်ရေကို ပိုမို မြင်သာလာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၊ ရှေ့နေများ၊ ပုံဖော်ဒီဇိုင်းထုတ် သူများ၊ အင်ဂျင်နီယာများနှင့် ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်သူများစသည်ဖြင့် နယ်ပယ်အသီးသီးမှ လူတိုင်း၏ အကူအညီကို လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

